

ENACT

Elevspørsmål

Fagtekst

Elevene stiller mange spørsmål i løpet av en time. Noen av dem handler om fag – andre ikke.

Ulike typer spørsmål

Spørsmål kan kategoriseres på ulike måter. Ja/nei spørsmål kan besvares med et ja eller nei for eksempel: «Kan jeg selv bestemme rekkefølgen på oppgavene?» eller «Skal vi gjøre denne oppgaven på pc?» *HV-spørsmål* begynner med et spørreord som for eksempel hva, hvilke, hvordan, hvorfor. Eksempler kan være «Hva skal vi gjøre når vi er ferdige?», «Hvorfor blir svaret på dette regnestykket 37,5?» eller «Hvilken mattelekse har vi til i morgen?»

Hvorfor stiller elevene spørsmålene?

Matematikdidaktikeren Peter Liljedahl (2023) gjør en annen type inndeling av elevspørsmål. Hans kategorisering tar utgangspunkt i årsaken til at elevene stiller spørsmålene og omfatter tre ulike typer: *Tett-på-spørsmål*, *Slutt-å-tenke* spørsmål og *Fortsett-å-tenke*-spørsmål.

Tett-på-spørsmål er spørsmål som elever stiller når læreren går rundt i klasserommet. Når elevene stiller denne typen spørsmål rekker de ikke opp hånda eller oppsøker læreren, men spør fordi læreren tilfeldigvis er der og fordi det å stille spørsmål er en typisk «elev-ting» å gjøre. Når elevene stiller denne typen spørsmål vet de ofte svaret på forhånd og derfor bruker de sjelden svaret til noe.

Slutt-å-tenke-spørsmål er formulert på en måte som overlater ansvaret til læreren. Elevene spør for eksempel om hvordan en skal løse en oppgave: «Skal det være pluss eller minus her?» eller om svaret deres er riktig: «Er dette rett?» Det som er felles er imidlertid at elevene - bevisst eller ubevisst - prøver å unngå å tenke videre. Dersom elevene opplever oppgavene som krevende eller er usikre på om det de gjør er riktig, er det enklere om læreren gir dem et svar som gjør at de kan slutte å tenke: «Det skal være pluss» eller «Ja, dette er helt riktig».

Fortsett-å-tenke er spørsmål elevene stiller for å komme videre i arbeidet med en oppgave. Dette er ofte oppklaringsspørsmål eller spørsmål om måter å utvide oppgaven på. Eksempler på denne type spørsmål kan være: «Når du sier at summen av tallene skal være 25, kan vi bruke desimaltall også?» eller «Er det ok at vi også prøver å finne alle kvadrattallene mellom 100 og 200?» Elever som stiller denne type spørsmål er engasjert i arbeidet med oppgaven og er motivert for å tenke selvstendig.